

Reg. No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

BASSKC 382

**Choice Based Credit System VI Semester B.A. Degree
Examination, September 2022
(Semester Scheme) (2021-22 Batch Onwards)
SANSKRIT OPTIONAL
Shatdarshana, Upanishat, Bhagavadgeete, Vedasookta**

Time : 3 Hours

Max. Marks : 120

1. “उपनिषत्” शब्दस्य अर्थविवरणं कृत्वाकेनोपनिषदः शान्तिमन्त्रं विशदयत । (1×8=8)

अथवा

केनोपनिषदि वर्तमानं आत्मनः स्वरूपं विवृणुत ।

2. द्वयोः अनुवादं कृत्वा विवृणुत । (2×4=8)

2.1) प्रतिबोधितंमतममृतत्वं हि विन्दते ।

आत्मना विन्दतेवीर्यं विद्ययाविन्दतेऽमृतम् ॥

2.2) यन्मनसा न मनुते येनाहुर्मनो मतम् ।

तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते ॥

2.3) तस्यै तपो दमः कर्मेति प्रतिष्ठा ।

वेदाः सर्वाङ्गानि सत्यमायतनम् ॥

2.4) सा ब्रह्मेति होवाच, ब्रह्मणो वा एतद्विजये महीयध्वमिति ।

ततो हैव विदाञ्चकार ब्रह्मेति ॥

3. प्रादेशिक भाषया द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत । (2×4=8)

3.1) “सर्वाणि भूतानि संवाञ्छन्ति” – विशदयत ।

3.2) अग्नि-वाय्वोः शक्तिपरीक्षा ॥

3.3) इति शुश्रुम पूर्वेषां येनस्तद्याच चक्षिरे ।

3.4) सत्यमायतनम् ।

P.T.O.

4. संस्कृतेन द्वयोः लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2×3=6)

4.1) जातवेदः ।

4.2) उपनिषत् ।

4.3) यक्षः ।

4.4) शान्तिमन्त्रः ।

5. भगवद्गीतायां प्रतिपादित विषयान् अधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

(1×8=8)

अथवा

गुणत्रय विभागयोगमधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।

6. द्वयोः अनुवादं कृत्वा विवृणुत ।

(2×4=8)

6.1) रजो रागात्मकं विद्धितृष्णासङ्गसमुद्भवम् ।
तन्निबध्नाति कौन्तेय कर्मसङ्गेन देहिनम् ॥

6.2) सत्त्वं सुखे सञ्जयति रजः कर्माणि भारत ।
ज्ञानमावृत्य तु तमः प्रमादे सञ्जयत्युज ॥

6.3) कर्मणः सुकृतस्याहुः सात्त्विकं निर्मलं फलम् ।
रजसस्तु फलं दुःखमज्ञानं तमसः फलम् ॥

6.4) समदुःख सुखः स्वस्यः समलोष्टाश्म काञ्चनः।
तुल्यप्रियाप्रियो धीरस्तुल्य निन्दात्मसंस्तुतिः ॥

7. प्रादेशिक भाषया द्वयो लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2×4=8)

7.1) “ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम्” – प्रतिपादयत ।

7.2) “अधोगच्छन्ति तामसाः” – विवृणुत ।

7.3) ‘गुणत्रयविभागयोगः’ – प्रतिपादयत ।

7.4) त्रिगुणविषये श्रीकृष्णस्य अभिप्रायः कः ? विवृणुत ।

8. द्वयोः संस्कृतेन लघु टिप्पणीं लिखत । (2×3=6)
- 8.1) भगवद्गीता ।
8.2) श्रीकृष्णः ।
8.3) अर्जुनः ।
8.4) सात्त्विकगुणाः ।
9. द्वयोः उत्तरं लिखत । (2×5=10)
- 9.1) योगदर्शन विषये प्रबन्धं लिखत ।
9.2) भारतीय दर्शनमधिकृत्य लिखत ।
9.3) आस्तिक-नास्तिक दर्शन विषये लिखत ।
10. सिद्धयः तथा कैवल्य विषये प्रबन्धं लिखत । (1×8=8)
- अथवा**
- पातञ्जलयोगदर्शनमधिकृत्य लिखत ।
11. चतुर्णां सूत्राणां विवरणं कुरुत । (4×4=16)
- 11.1) तदेवात्ममात्र निर्भासं स्वरूपशून्यमिवसमाधिः
11.2) प्रत्ययस्य परचित्त ज्ञानम् ।
11.3) योगे रमते चिरम् ।
11.4) बलेषु हस्ति बलादीनि ।
11.5) नाभिचक्रे काय व्यूह ज्ञानम् ।
11.6) प्रतिभाद्वासर्वम् ।
12. द्वयोः प्रादेशिक भाषया लघु टिप्पणीं लिखत । (2×4=8)
- 12.1) योगशास्त्रम् ।
12.2) विभूतिपादः ।
12.3) चित्तस्यसमाधिः ।
12.4) संस्काराः ।

13. द्वयमधिकृत्य संस्कृतेन लघुटिप्पणीं लिखत ।

(2×4=8)

13.1) पतञ्जलिः ।

13.2) अष्टाङ्गयोगः ।

13.3) योगशास्त्रम् ।

13.4) कैवल्यम् ।

14. द्वयोः मन्त्रयोः विवरणं कुरुत ।

(2×5=10)

14.1) दिव्या आपो अभियदेनमायन्
दृतिं न शुष्कं सरसी शयानम् ।
गवामहनमायुर्वत्सिनीनां
मण्डूकानां वग्नुरत्रा समेति ॥

14.2) अन्यो अन्यमनुगृह्णात्येनोरु
अपांप्रसर्गे यदमन्दिषाताम् ।
मण्डूको यदभिवृष्टः कनिष्कन्
पृश्निः सम्प्रक्ते हरितेन वाचम् ॥

14.3) संवत्सरं शशयाना ब्राह्मणा व्रतचारिणः।
वाचं पर्जन्यजिन्वितां प्र मण्डूका अवादिषु ॥

14.4) देवहितं जुगुपुर्द्वादशस्य
ऋतुं नरो न प्रमिनंत्येते ।
संवत्सरे प्रावृष्यागतायां
तप्ता घर्मा अश्नुवते विसर्गम् ॥